

Ældre Sagen

Snorresgade 17-19
2300 København S

Tlf. 33 96 86 86

www.aeldresagen.dk

aeldresagen@aeldresagen.dk

Høringssvar vedr. udkast til lov om lokalplejehjem

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. udkast til lov om lokalplejehjem.

Ældre Sagen forholder sig overordnet positivt til tanken om en ny type plejehjem med en højere grad af lokal frihed, ansvar og forankring.

Vi er enige i, at en frisættelse fra kommunens politikker og krav kan være med til at skabe et større råderum til at drive plejehjem, der tager udgangspunkt i beboernes behov og ønsker - ligesom vi i dag allerede ser det ske på friplejehjem og i øvrigt helt i tråd med Ældre Sagens egen vision om et godt og meningsfuldt liv på plejehjem med mennesket i centrum.

Ældre Sagen bakker således grundlæggende op om etablering af lokalplejehjem. I forhold til visse dele af lovforslaget har vi dog en række bemærkninger og bekymringer, som uddybes nedenfor. Sidstnævnte særligt hvad angår muligheden for at tilbyde tilkøbsydelse.

Etablering af lokalplejehjem bør være en pligt

Med de gode visioner og argumenter bag etablering af lokalplejehjem, stiller Ældre Sagen sig undrende overfor, at *den foreslåede ordning ikke vil medføre en pligt for kommunerne til at oprette lokalplejehjem*. I lovforslaget står i Afsnit 2.1.2 om Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser, at lokalplejehjem med *et større ledelsesrum skal frisætte plejehjemmets ledelse og drift med det formål at sætte borgeren i centrum*. Dette er helt i harmoni med den overordnede vision for ældreplejereformen, hvor *selvbestemmelse for den ældre, tillid til medarbejdere og ledelse samt et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber civilsamfundet* står helt centralt.

På den baggrund har vi svært ved at forstå argumentet for ikke at gå hele vejen og forpligte kommunerne til at etablere lokalplejehjem. Uden en forpligtelse kan vi være meget i tvivl om, hvor mange kommuner der vil bruge muligheden – og dermed om, hvorvidt der vil ske en reel fornyelse af plejehjemsområdet.

I Ældre Sagen mener vi, at en frisættelse af det samlede plejehjemsområde er et helt centralt element i at indfri visionen bag ældreplejereformen. Derfor opfordrer vi aftalepartierne til at være mere ambitiøse. Vi foreslår konkret, at kommunerne

forpligtes til, at – som minimum - alle nye kommunale plejehjem etableres som lokalplejehjem.

Reel valgmulighed kræver større plejehjemskapacitet

Ældre Sagen anerkender visionen om at skabe *forskellighed i plejehjemslandskabet, så borgere har endnu flere muligheder i forhold til valg af bolig*. Det er en fin hensigt, som vi kun kan bakke op om, men det er dog vigtigt at bemærke, at hvis det skal være mere end blot en teoretisk mulighed, er man nødt til ikke kun at se på typer af plejehjem, men også på den samlede plejehjemskapacitet.

Aktuelt ser vi, at antallet af plejehjemspladser halter langt bagefter den demografiske udvikling, hvilket bekræftes af en faldende dækningsgrad i hele landet: mens antallet af ældre over 80+ er steget med 26,5 pct. de seneste 10 år, er antallet af plejeboliger kun steget med 4,1 pct. Det betyder, at dækningsgraden allerede er faldet fra 20 pct. ift. antallet af 80+ årige i 2012 til 14 pct. ift. antallet af 80+ årige i 2024.

Det er Ældre Sagens erfaring, at det har resulteret i en så stram og sen visitation, at den plejehjemssøgende ofte er så akut plejekrævende, at der ikke er tid til at vente i månedsvis på en specifik ønsket plads. For at kunne benytte plejeboliggarantien på to måneder må mange derfor give afkald på deres valgfrihed og lade sig flytte til den generelle venteliste.

Et reelt frit valg forudsætter derfor, at kapaciteten øges svarende til behovet.

Professionelle bestyrelser skal inddrage beboere og pårørende

Ældre Sagen forholder sig positivt til indførslen af professionelle bestyrelser på plejehjem, med større armslængde til kommunalbestyrelsen. Vi forventer dog også, at det kan blive en svær opgave at hverve bestyrelsesmedlemmer med både interesse og de rette kompetencer. Ældre Sagen vil derfor gerne tilbyde vores hjælp til både rekruttering og uddannelse af bestyrelsesmedlemmer til lokalplejehjem.

Vi må dog samtidig understrege, at vi ønsker at inddrage beboere og/eller pårørende mere tydeligt i bestyrelsesarbejdet. Vi er fuldt ud bevidste om, at også rekruttering af beboere og pårørende til fx brugerråd tidligere har vist sig udfordrende i plejehjemsregi. For at kompensere for dette mener vi, at der bør etableres kontinuerlige og obligatoriske møder mellem bestyrelser og brugere/pårørende, så brugerperspektivet kan indgå som en central del af bestyrelsens virke.

Det er vigtigt, at disse møder har karakter af dialogmøder med gensidig lydhørhed og reel inddragelse.

Bekymring for muligheden for tilkøbsdelsler

Mens vi overordnet er positive over for lovforslaget, er vi bekymrede for lovforslagets § 2, stk. 1 om lokalplejehjemmenes mulighed for at tilbyde tilkøbsdelsler. Det er for Ældre Sagen helt afgørende, at alle beboere, uanset økonomisk formåen, er sikret et godt, værdigt og meningsfuldt liv på plejehjem. Herunder at

det grundlæggende serviceniveau sikrer den nødvendige pleje og omsorg, samt at også aktiviteter mm. er en naturlig del af hverdagen for alle beboere.

Selvom der i forslaget står beskrevet, at det drejer sig om *tilkøb af ydelser, der ligger ud over, hvad kommunen har pligt til at stille til rådighed*, har vi - med udgangspunkt i Ældre Sagens egne erfaringer med nogle friplejehjems håndtering af netop tilkøbsydelser - set flere eksempler på, hvordan dette er blevet omgået på "kreativ" vis. Det har betydet, at beboere er blevet opkrævet penge for det, der burde være en del af den grundlæggende pleje og omsorg; dét som kommunen allerede har pligt til at stille til rådighed.

Blandt andet har vi set eksempler på "kulturpakker", "aktivitetspakker" og "fornøjelsespakker", hvor beboerne opkræves ekstra for fx at deltage i gudstjenester, stolegymnastik eller fællessang på plejehjemmet. Sågar har vi set obligatoriske underholdningspakker, som alle beboere er blevet opkrævet månedligt, uden hensyntagen til selvbestemmelse, endsige fysisk og/eller kognitiv mulighed for at deltage.

På samme måde har vi set eksempler på friplejehjem, der som standard opkræver 395 kroner i timen, hvis en beboer har brug for mere end ét ugentligt bad. Helt uden at foretage den lovpligtige konkrete individuelle vurdering af den enkelte beboers behov for frekvens af bad.

Ældre Sagen mener derfor, at der med muligheden for, at lokalplejehjem tilbyder tilkøbsydelser, bør være en klar og tydelig definition og afgrænsning i lovgivningen, så der ikke opstår en glidebane, der risikerer at udhule det basale serviceniveau på plejehjem.

Hertil bør der lovgivningsmæssigt fastsættes konkrete grænser for, hvor stor en andel af plejehjemmets samlede indtægtsgrundlag, der kan komme fra *tilkøbsydelser*.

I forlængelse af dette mener vi samtidig, at man bør foretage et gennemsyn af friplejehjemmets praksis på området.

Ældre Sagen ser stillet sig selvfølgelig til rådighed for uddybning af vores hørings svar.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør